

การลงทุนจากต่างชาติในไมโครไฟแนนซ์กัมพูชา...แรงส่งการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ

ไมโครไฟแนนซ์ (Microfinance) เป็นกลไกสำคัญของภาคการเงินกัมพูชาในการสนับสนุนสินเชื่อแก่ชาวกัมพูชา โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกโดยกลุ่ม NGOs และผู้บริจาคต่างชาติเมื่อปี 2536 หลังสิ้นสุดสงครามกลางเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสังคมและช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย หลังจากนั้นธุรกิจไมโครไฟแนนซ์ได้เติบโตในเชิงพาณิชย์อย่างต่อเนื่องภายใต้การส่งเสริมของรัฐบาลกัมพูชาที่ต้องการขยายสินเชื่อแก่ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล และได้ประโยชน์จากการที่บริการทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ยังเข้าไม่ถึงประชาชนในพื้นที่ชนบท ทั้งนี้ ในปี 2560 ยอดการปล่อยสินเชื่อของไมโครไฟแนนซ์อยู่ที่ราว 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 1 ใน 4 ของยอดปล่อยสินเชื่อโดยธนาคารพาณิชย์ ขยายตัวเฉลี่ยกว่า 20% ต่อปี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ปัจจุบันกัมพูชามีจำนวนไมโครไฟแนนซ์ทั้งสิ้น 68 ราย แบ่งเป็นไมโครไฟแนนซ์ที่มีใบอนุญาตรับเงินฝาก 8 ราย ส่วนที่เหลืออีก 60 ราย ให้บริการสินเชื่อได้เพียงอย่างเดียว และไมโครไฟแนนซ์รายใหญ่ที่สุด 5 ราย ครองส่วนแบ่งตลาดรวมกันกว่า 80% โดยการปล่อยสินเชื่อไมโครไฟแนนซ์ในภาคครัวเรือนมีสัดส่วนมากที่สุด คือ 33% ของการปล่อยสินเชื่อไมโครไฟแนนซ์ทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม 30% และภาคการค้าปลีก 19% ขณะที่ข้อมูลของธนาคารกลางกัมพูชาระบุว่าชาวกัมพูชากว่า 1.7 ล้านคน หรือราว 1 ใน 10 ของประชากรทั้งประเทศ ใช้บริการสินเชื่อจากไมโครไฟแนนซ์ สะท้อนให้เห็นว่าไมโครไฟแนนซ์เป็นกลไกสำคัญของภาคการเงินกัมพูชาที่ทำให้ประชาชนและภาคธุรกิจในพื้นที่ชนบทเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับอันดับด้านการได้รับสินเชื่อ (Getting Credit)

อันดับ Ease of Doing Business ปี 2562 ของกัมพูชา จากทั้งหมด 190 ประเทศ

ประเด็น	อันดับ
Overall	138
Starting Business	185
Dealing with Construction Permits	179
Getting Electricity	141
Registering Property	124
Getting Credit	22
Protecting Minority Investors	110
Paying Taxes	137
Trading across Borders	115
Enforcing Contracts	182
Resolving Insolvency	79

ที่มา : World Bank

ในรายงาน Ease of Doing Business 2019 ของธนาคารโลก ซึ่งกัมพูชาอยู่อันดับ 22 จากการจัดอันดับทั้งหมด 190 ประเทศ ทั้งห้าประเทศอาเซียนใหม่ทั้งเวียดนาม (ลำดับที่ 32) สปป.ลาว (ลำดับที่ 73) และเมียนมา (ลำดับที่ 178)

แรงกดดันจากการเพิ่มทุน...เปิดทางการลงทุนต่างชาติในธุรกิจไมโครไฟแนนซ์กัมพูชา

เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงกว่า 2 ปีที่ผ่านมา เกิดกระแสการลงทุนจากสถาบันการเงินต่างชาติในธุรกิจไมโครไฟแนนซ์ของกัมพูชาอย่างต่อเนื่อง หลังจากธนาคารกลางกัมพูชาประกาศใช้ Prakas On Minimum Registered Capital Of Banking And Financial Institutions เมื่อเดือนมีนาคม 2559 ซึ่งมีการปรับเพิ่มทุนจดทะเบียนขั้นต่ำในธุรกิจไมโครไฟแนนซ์ของกัมพูชา ดังนี้ 1) ไมโครไฟแนนซ์ที่มีใบอนุญาตรับเงินฝากต้องมีทุนจดทะเบียนเพิ่มขึ้นจาก 2.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 2) ไมโครไฟแนนซ์ที่ไม่มีใบอนุญาตรับเงินฝากต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำเพิ่มขึ้นจาก 62,500 ดอลลาร์สหรัฐ เป็น 1.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยต้องเพิ่มทุนให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี นับจากวันที่ประกาศ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านเงินทุนของ

ธุรกิจไมโครไฟแนนซ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาภาคการเงินระยะ 10 ปี (Financial Sector Development Strategy 2016-2025) ซึ่งการกำหนดให้ไมโครไฟแนนซ์ต้องเพิ่มทุนจำนวนมากนับเป็นแรงกดดันสำคัญที่ทำให้ไมโครไฟแนนซ์ต้องเร่งหาพันธมิตรทางธุรกิจ โดยเฉพาะสถาบันการเงินจากต่างชาติเพื่อเป็นแหล่งเงินทุน

สถาบันการเงินต่างชาติหลายรายซื้อหุ้นไมโครไฟแนนซ์ของกัมพูชาในช่วงปี 2559-2561

ไมโครไฟแนนซ์	สถาบันการเงินต่างชาติ	สัดส่วนการถือหุ้น
Prasac (ไมโครไฟแนนซ์รายใหญ่ที่สุด)	- LOLC Group (ศรีลังกา) - The Bank of East Asia (ฮ่องกง)	70% 21%
Hattha Kaksekar Limited (ไมโครไฟแนนซ์รายใหญ่อันดับ 4)	Bank of Ayudhya (ไทย)	100%
Angkor Mikroheranhvatho Kampuchea (AMK)	The Shanghai Commercial and Savings Bank (ไต้หวัน)	80%
WB Finance (ชื่อเดิม VisionFund Cambodia)	Woori Bank (เกาหลีใต้)	100%
NongHyup Finance (ชื่อเดิม Samic)	NongHyup Bank (เกาหลีใต้)	100%

ที่มา : Phnomphenpost

กระแสการลงทุนต่างชาติในไมโครไฟแนนซ์...ส่งผลดีในหลายมิติ

กระแสการลงทุนจากสถาบันการเงินต่างชาติในธุรกิจไมโครไฟแนนซ์เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในภาคการเงินการธนาคารของกัมพูชาและมีแนวโน้มก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ดังนี้

- **มิติการให้บริการ** การแข่งขันที่รุนแรงขึ้นทำให้ไมโครไฟแนนซ์ต้องเสนอการให้บริการที่หลากหลายมากขึ้นจากเดิมที่ให้บริการเฉพาะด้านสินเชื่อเป็นหลัก อาทิ บริการอบรมบ่มเพาะและพัฒนาธุรกิจ (Incubator) แก่ผู้ประกอบการรายย่อย ตลอดจนการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการด้านการเงินผ่านแอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มทางการเงินใหม่ๆ โดยเฉพาะระบบ e-payment ที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของกลุ่มลูกค้าให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยลดต้นทุนการดำเนินงานธุรกิจจากการให้ลูกค้าหันมาใช้ช่องทางบริการออนไลน์มากขึ้น

- **มิติภาคการเงินการธนาคาร** การแข่งขันที่สูงขึ้นผลักดันให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเงินการธนาคารในกัมพูชา ขณะที่การลงทุนของสถาบันการเงินต่างชาติซึ่งมีความแข็งแกร่งด้านเงินทุนและประสบการณ์ จะยิ่งช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพให้กับธุรกิจไมโครไฟแนนซ์ในกัมพูชา

- **มิติเศรษฐกิจ** การที่ไมโครไฟแนนซ์มีความสามารถในการให้บริการที่ดีขึ้นและขยายการให้สินเชื่อได้เพิ่มขึ้นนั้น นอกจากส่งผลดีต่อภาคการเงินการธนาคารแล้ว ยังมีส่วนช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาคครัวเรือนชาวกัมพูชาอีกด้วย (สัดส่วนราว 80% ของ GDP) ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจกัมพูชาให้เติบโตในระดับสูงกว่า 6% ในช่วง 5 ปีข้างหน้า

การเปลี่ยนแปลงในธุรกิจไมโครไฟแนนซ์ส่งผลดีในหลายมิติดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจในกลุ่มภาคการเงินการธนาคารควรใช้จังหวะในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับโอกาสทางธุรกิจ อาทิ การพัฒนาระบบ e-payment ที่มีส่วนช่วยทำให้โลกออนไลน์ของชาวกัมพูชาย้ายตัวและกลายเป็นช่องทางการตลาดที่น่าสนใจเพราะสามารถเชื่อมต่อผู้ขายเข้ากับผู้ซื้อในทุกพื้นที่ทั้งในเมืองและพื้นที่ห่างไกลเมื่อประกอบกับการเติบโตของสินเชื่อ โดยเฉพาะในภาคชนบท ช่วยกระตุ้นการจับจ่ายสินค้าให้เติบโตตาม โดยเฉพาะสินค้าประเภทรถจักรยานยนต์ ซึ่งชาวกัมพูชาในชนบทนิยมใช้สัญจรไปมา ตลอดจนสินค้าเครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์การเกษตร อาทิ รถไถนาเดินตาม รถเกี่ยวข้าว และเครื่องสีข้าว เป็นต้น ก็ถือเป็นโอกาสในการขยายตลาดสินค้าดังกล่าวของไทยในกัมพูชา

Disclaimer : ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏเป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด